

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1606. usque ad annum 1610

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1776

VD18 90118820

§. 25. Continuatio tumultus Donawerthani a Lutheranis suscitati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67222](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67222)

Sæc. XVII. *tibus Reipublicæ, recipere aufit Jesuitas, aut literas ad eorum Societatem perscribere, aut commercium ullum cum eis habere, sub pœna irremissibili proscriptionis ex omnibus terris, & locis Reipublicæ; & vel sub graviore pœna pro transgressionis & personarum qualitate. Ut teneantur etiam omnes, qui liberos suos sub disciplina illorum habent, eos ocysus, & sine mora revocari, neque in perpetuum illos ad Collegia eorum remittere: sub iisdem pœnis.*

Paulopost omnes Jesuitæ Vicentia, Verona, Patavio, Brixia & Creta migrarunt, Venetis acriter eos incusantibus, quod nulla re magis tunc manifestarint suum ingrati animi vitium ac bene meritorum oblivionem, quam hoc ipso excessu; cum tamen etsi non sibi, nec Reipublicæ honori consulere voluissent, saltem tempori tantisper cedere debuissent.

§. XXV.

Continuatio tumultus Donawerthani a Lutheranis suscitati.

Annal. Boic. Adlgr. p. 3. lib. 2. Cum Venetiis pro tuenda jurisdictione Politica calamis dimicaretur, Lutherani in Germania Catholicos a vitæ suæ Religionis possessione armorum vi deturbare nitebantur, hos inter ceteris clasticum præcinebant Donawerthani

thani cives, qui hoc item anno novos tumultus concitarunt, etsi eisdem die vigesima octava Februarii intimatum fuisset Cæsaris mandatum, quo Ab-
 bati Sanctæ Crucis, aut Monasterio vel Catholicis ullam inferre molestiam prohibiti sunt: Accepto hoc mandato pol-
 licebantur Lutherani, quod suo tem-
 pore causæ suæ rationem reddere vel-
 lent, interim Imperatoris mandato mo-
 rem gesturi. Attamen cum Imperii Or-
 dinibus, qui ab Ecclesia Romana alie-
 ni erant, re collata per suum Agentem
 in Aulico Cæsareo judicio Pragæ litem
 contestati sunt. Priusquam vero Im-
 perator hac super re pronuntiaffet, jam-
 jam Lutherani Pastores Senatum, ple-
 bemque in Catholicos seditiosis suis ser-
 monibus concitabant, in hoc imitati
 exemplum sui Prædecessoris Joannis
 Wieland, qui odio in Catholicos fu-
 rens, ne Lutherani Catholicorum nu-
 ptiis vel exequiis interessent, non mo-
 do in suis quinque sermonibus inhibuit,
 sed etiam eos, qui in hisce functioni-
 bus Catholicos comitaturi essent, Dia-
 bolo dicavit, eosque ab absolutionis
 beneficio, & Cœnæ Dominicæ usu ar-
 cere tam infano furore ausus est, ut
 Senatus pro tuenda tranquillitate publi-
 ca anno Christi millesimo quingentesi-
 mo nonagesimo tertio edito adversus
 hunc

Sæc. XVII.
 A. C. 1606.

Sæc. XVII. hunc declamatorem edicto illum urbe ex-
A. C. 1606. pellere coactus esset. Ceterum hoc anno

Consul ac Senatus Donawertanus haud
 moderatione majori utebatur, sed spreto
 Cæsaris mandato Abbati ad S. Cru-
 cem dictatorio more significari jubebat
 velle se, ut proxima die vigesima
 prima Aprilis nequaquam explicatis
 vexillis supplicationem institueret, fore
 alioqui, ut vim passurus esset. Oppo-
 suit Abbas Religionis pacem, Cæsaris
 imperium, fidem nuper a Senatu da-
 tam, necnon avitum Catholicorum jus
 veteremque consuetudinem, insuper Se-
 natum etiam atque etiam hortabatur,
 ne lite pendente quicquam temere, ad-
 versus tot rationum, jurisque præsidia
 moliretur. Catholici igitur, ne posses-
 sione longo usu firmata caderent, sup-
 plicationem pro more instruunt, sed
 mox inconditus Lutheranorum exoritur
 clamor, jactantur probra, & ludibria,
 ac undique tumultuaria per urbem fit
 concursitatio: dein e civibus præcipui
 hastatorum ac sclopetariorum manu
 stipati illos, qui ex Achsheimensi
 pago, ubi Abbas pro more Sacrum per-
 egerat, cum suis vexillis revertebantur,
 ab urbis ingressu arcent, ceteros
 vero, qui sub Monasterii & Teutonici
 Ordinis vexillis incedebant, usque ad
 forum impune dimittunt, crudelius
 postea

*Relat. Do-
 nawerth.
 Germ. p. 25.*

postea excipiendos; nam ibi Lutherani Sæc. XVII.
frequentes excubabant, hastis, sclopis, A. C. 1606.
fudibusque armati, ad quos quanto-
cius velut ad classicum (nec dubium
quin de composito, jussuque Senatus)
convolant magno numero seditiosi, ar-
reptisque, quos furor obtulit, hastili-
bus, telis, bidentibusque, aliisque ar-
mis Catholicos supplicantium more in-
cedentes invadunt, vulnerant, atque
in Wurmbfii Consulibus & Syndici con-
spectu tria labara discerpunt, Sanctæ-
que Crucis imaginem diffringuunt: cre-
scente postmodum tumultuantis plebis
ferocia mox oritur densa lapidum gran-
dinatio, quæ a fronte, a tergo, omni-
que ex parte inermes Catholicos, ac
sine ullius offensa pietatis exercitio va-
cantes velut canes abegit, atque ad Sa-
cras ædes confugere compulit. Id ve-
ro, cum non modo esset repentinus ci-
vium tumultus, sed ipsius Magistratus
imperium, qui Catholicos eorumque
Religionem odiis innatis atque a Lu-
thero translatis ad usque perniciem
non sine manifesta pacis perturbatio-
ne, mandatique Cæsarei contemptu
contra omnia jura moremque insecta-
batur, hinc Marquardus Augustanus
Præsul rogante Leonardo Hormano tum
Abbate denuo ad Cæsaris tribunal con-
fugere compellebatur, qui etiam die
tertia

Sæc. XVII. A. C. 1606. tertia Septembris decretum impetra-
bat, vi cuius hi Lutherani rursus com-
parere iussi, tanquam manifesti pacis
publicæ perturbatores in pœnam *Con-*
stitutionis præsertim *Banni* incidisse de-
clarantur, innovato mandato, ne ulte-
rius Catholicos turbarent, aut offen-
derent, indicta etiam proscriptionis, &
privilegiorum amissionis pœna. Hæc
die vigesima tertia Decembris *Con-*
sultibus Senatuque Donawerthano rite
fuere denunciata, his reponentibus,
quod tempestive desuper responsurum
essent.

§. XXVI.

Senatus - Consultum Tolosanum ad-
versus quosdam Sacerdotes.

Abregé de
l'hist. Eccles.
tom. 10.
art. 3. §. 3.
Thuan. l. 136.

Nondum penitus ex quorundam ani-
mis extirpata erant erronea indi-
creti Zeli principia, quæ a *Liga*, ut
vocabant, in Galliis olim progerminata
fuerant: currente enim hoc anno quæ-
dam adhuc reperiebantur Monasteria,
atque Ecclesiæ, in quibus Clerici pre-
ces pro Rege ad Deum fundere præter-
mittebant, eoquod hæc in ipsis *Missali-*
bus Lutetiæ, Burdigalæ, ac Lugduni
impressis insertæ non essent: id Regius
Cognitor compererat, eaque de re in To-
losano Senatu graviter exoptulans au-
ctorita-